

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/38/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2616200853
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Dudášová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2616200853.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Andrea Dudášová a sudkýň: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a JUDr. Ľuboslava Vanková, v spore žalobcu: S. Y., nar. XX.X.XXXX, O. XX/XX, D., právne zastúpený advokátom: JUDr. Ľubomír Vanek, Škarniclovská 1, Skalica, proti žalovanému: J. C., nar. X.XX.XXXX, G. D. XXXX/XX, J. C., zastúpený advokátom: JUDr. Juraj Procházka, Lakšárska Nová Ves 403, o zaplatenie 1.648 eur, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Senica č.k. 11C 28/2016-161 zo dňa 27. júna 2018, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žalovaný má právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100%, pričom o výške tejto náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením.

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie po citácii § 420 ods. 1 a 3, § 444 Občianskeho zákonníka, § 5 ods. 1 až 5 zákona č. 437/2004 Z.z. vecne odôvodnil tým, že „z výsledkov vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu veci súd vyvodil ten právny záver, že žaloba nebola podaná dôvodne. V konaní bolo nepochybne preukázané, že dňa 20.4.2014 bol žalobca fyzicky napadnutý žalovaným, čím mu bolo spôsobené rozsiahle zranenie a to pomliaždenie hlavy - tváre s prejavmi vegetatívnej symptomatológie, zlomenina nosa, odreniny kože a tvári a na nose s dobou liečenia 3. týždne podľa odborného vyjadrenia MUDr. C. G. č. 03/2014. Za tento skutok rozsudkom OS Senica č.k. 2T/110/2014-148 zo dňa 6.11.2014, právoplatným a vykonateľným dňa 6.11.2014, bol žalovaný uznaný vinným, pričom súd zároveň zaviazal žalovaného k náhrade škody v sume 591,80 eur a so zvyškom nároku na náhradu škody odkázal žalobcu (vtedy ako poškodeného) na občianske súdne konanie. V trestnej veci sa k poškodeniu zdravia žalobcu vyjadroval znalec MUDr. Marián Pamula, ktorý vypracoval odborné vyjadrenie č. 038/2014 dňa 11.5.2014 kde konštatoval, že pre stanovenie diagnózy zranenia bolo potrebné vykonať odborné chirurgické vyšetrenie RTG vyšetrením lebky (ktoré vyšetrenia boli vykonané), pričom neboli zistené známky úrazového poškodenia kostného skeletu. RTG vyšetrením bola zistená zlomenina nosových kostí bez popisu posunu kostných úlomkov. Ušno - nosno - krčným vyšetrením bola potvrdená zlomenina nosových kostí bez posunu kostných úlomkov. Z pomocných prístrojových vyšetrení okrem RTG vyšetrenia bolo vykonané aj CT vyšetrenie lebky a mozgu, pričom sa potvrdili výsledky neurologického vyšetrenia a bola potvrdená opätovne zlomenina nosových kostí bez posunu kostných úlomkov. Adekvátnu dobu liečenia stanovil na 3 týždne. Pokiaľ ide o trvalé následky, zranenie, ktoré žalobca utrpel postihlo mäkké tkanivá hlavy a tváre. Mäkké tkanivá sa hoja ad integrum a trvalé následky či už funkčné alebo kozmetické nezanechávajú, trvalé následky nepredpokladal ani v

tomto prípade. Došlo tiež k poškodeniu kostného skeletu nosa. Zlomenina nevedla k posunu kostných úlomkov, hojila sa bez komplikácií a je predpoklad, že ani toto zranenie trvalé následky, či už funkčného alebo kozmetického charakteru nezanechá.

S týmito závermi sa v podstate stotožňuje aj znalec MUDr. Durdík, CSc. v súkromnom ZP č. 07/2017. Pokiaľ ide o ZP č. 01/2018 znalkyne MUDr. Iriny Šebovej, CSc., ani z toho znaleckého posudku nevyplýva, že terajšie zdravotné ťažkosti žalobcu nejakým spôsobom súvisia so zranením, ktoré utrpel žalobca dňa 20.4.2014. Navyše tento ZP neobsahuje žiadne prílohy, je preto nepreskúmateľný. Neobsahuje ani doložku znalca v zmysle § 209 ods. 2 CSP a preto tento dôkaz súd vykonal len ako dôkaz listinou, ktorý dôkaz je nižšej právnej sily ako ZP. Vzhľadom na všetky okolnosti, najmä s prihliadnutím na skutočnosť, že žalobca v súvislosti so zranením, ktoré utrpel dňa 20.4.2014 navštívil ORL ambulanciu iba v deň úrazu 20.4.2014 a potom 29.4.2014 a ďalej asi už nikdy nikde nesťažoval na problémy, ktoré mu mali vzniknúť resp. ktoré mali u neho pretrvávať v súvislosti so zranením zo dňa 20.4.2014 (následne sa dal vyšetriť až v rámci tohto konania dňa 1.6.2017 a 6.7.2018) súd sa priklonil k názoru právneho zástupcu žalovaného, že žalobca neunesol dôkazné bremeno, pretože nepreukázal, že by jeho terajší zdravotný stav bol v príčinnej súvislosti so zranením, ktoré utrpel dňa 20.4.2014. Tiež nepreukázal, že momentálne jeho nos je vľavo s funkčne významne obmedzenou priechodnosťou. Dokonca znalkyňa MUDr. Irina Šebová, CSc., konštatovala vo svojom ZP 01/2018, že u žalobcu je t.č. prítomná len deviácia vonkajšieho nosa a nosovej priehradky (neuviedla bodové ohodnotenie k tomuto, nebola jej táto otázka ani zo strany zadávateľa posudku položená) a tiež uviedla, že sa nemôže vyjadriť ku skutočnostiam, či sa jedná o vrodenú alebo získanú deviáciu vonkajšieho nosa a nosovej priehradky. Vzhľadom na tieto skutočnosti súd žalobu pre neunesenie dôkazného bremena ako nedôvodnú zamietol.

3. O trovách konania strán sporu súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, pretože mal žalovaný vo veci plný úspech, žalobcovi súd uložil povinnosť nahradiť mu trovy konania v rozsahu 100%, pričom o výške tejto náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti konania vo veci samej“.

4. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca a to z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) Civilného sporového poriadku, pretože napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Uviedol, že žalobca v konaní namietal závery uvedené v znaleckom posudku MUDr. Durdíka, PhD. a to najmä s poukazom na to, že MUDr. Durdík, PhD. nemal k dispozícii kompletnú zdravotnú dokumentáciu, na základe ktorej by mohli byť znalcom prijaté závery uvedené v znaleckom posudku. Bez akýchkoľvek dôkazov, odborných odôvodnení je znalcom prijatý záver, že pri danom incidente nedošlo k deformácii nosa s funkčne významnou poruchou priechodnosti. Žalobca namietal, že znalecký posudok nespĺňa zákonné náležitosti, pretože aj nedôvodne a neoprávnene hodnotí právnu stránku prejednávaneho sporu. Závery uvedené v znaleckom posudku nie sú založené na objektívnych odborných znalostiach znalca a nemôže im byť v konaní pripisovaná dôkazná sila. Súd prvej inštancie sa s týmito skutočnosťami nevyporiadal. Súd prvej inštancie mal hodnotiť presvedčivosť posudku, pokiaľ ide o jeho úplnosť vo vzťahu k posudzovaným skutočnostiam, zásadám logického myslenia. Závery uvedené v znaleckom posudku sú však v rozpore so závermi uvedenými v znaleckom posudku č. 1/2018 znalkyne MUDr. Šebovej, CSc. a tiež s odborným vyjadrením ošetrojúcej lekárky žalobcu MUDr. O.. Príčinná súvislosť medzi zdravotnými ťažkosťami žalobcu a konaním žalovaného bola preukázaná nielen v trestnom konaní, ale aj odbornými lekáorskými stanoviskami a znaleckým posudkom MUDr. Šebovej, CSc. ktorá konštatovala u poškodeného prítomnú deviáciu vonkajšieho nosa a nosovej priehradky. Závery uvedené v tomto znaleckom posudku MUDr. Šebovej sú zhodné s lekáorskou správou MUDr. O.. Súd nehodnotil predložený znalecký posudok MUDr. Durdíka, PhD. v súlade s ostatnými dôkazmi. Ak je podľa záverov súdu nepochybné, že žalobca bol napadnutý žalovaným, pričom pri útoku utrpel rozsiahle zranenia je neprípustné, aby súd neprímerane prenášal dôkazné bremeno na žalobcu a tvrdil, že žalobca neunesol dôkazné bremeno, nakoľko už zo samotného trestného konania a z dôkazov vykonaných pred súdom prvej inštancie je preukázaná príčinná súvislosť medzi zdravotnými ťažkosťami a útokom žalovaného. Znalkyňa MUDr. Šebová sa k príčinnej súvislosti nevyjadrovala, pretože to nebolo úlohou znalkyne. Absencia bodového ohodnotenia v predmetnom znaleckom posudku je právne irelevantná, pretože to bolo nadbytočné. Príčinná súvislosť bola preukázaná aj v trestnom konaní a nič na tom nemení ani argumentácia žalovaného, že žalobca sa venuje bojovým športom a príčinou jeho zdravotných ťažkostí mohol byť iný úraz. Tieto skutočnosti neboli v konaní preukázané, pretože ich žalobca vyvrátil, keď preukázal, že v rozhodnom období pred útokom ani po útoku sa žiadnemu športu, pri ktorom mohlo dôjsť k úrazu nosa nevenoval. Súd prvej inštancie nedôsledne zhodnotil jednotlivé dôkazy a neprihliadol na lekáorskú správu MUDr. O. zo dňa 23.3.2017. Čo sa týka

hodnotenia znaleckého posudku MUDr. Šebovej tento spĺňa náležitosti uvedené v zmysle Civilného sporového poriadku, žalobca bol vyšetrený ambulantnou formou a závery v ňom uvedené sú riadne odôvodnené. Pokiaľ súd považoval znalecký posudok za odborné stanovisko, že sa teda nejedná o znalecký posudok, je to v rozpore s Civilným sporovým poriadkom, pretože aj odborné vyjadrenie je dôkazným prostriedkom ako znalecký posudok, pričom nemá menšiu dôkaznú silu. Tvrdenie súdu o nižšej právnej sile je v priamom rozpore s čl. 15 Civilného sporového poriadku. Súd prvej inštancie v konaní nesprávne vyhodnotil predložené dôkazy a bez náležitého zdôvodnenia neúmerne zaťažil žalobcu dôkazným bremenom nad rámec jeho dôkaznej povinnosti. Konštatoval, že podľa predloženého znaleckého posudku MUDr. Šebovej, CSc., je u žalobcu prítomná deviácia vonkajšieho nosa a nosovej priehradky a súčasne je indikovaná septoplastika. Rovnaké závery konštatuje aj MUDr. O., ktorá uviedla, že po útoku utrpel zlomeninu nosových kostí s následnou potrebou chirurgického riešenia. Rovnaký nález uvádza aj MUDr. E., ktorý mal súd k dispozícii a poukazuje na výrazne obmedzenú priechodnosť nosa po útoku. Tvrdenia žalovaného o tom, že terajšie zdravotné problémy žalobcu nesúvisia s útokom, považuje za účelové a v konaní vyvrátené žalobcom. Navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný prostredníctvom advokáta. Navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť a žiadal priznať náhradu trov odvolacieho konania. Pokiaľ všeobecný lekár MUDr. O. podala posudok, je potrebné poukázať na tú skutočnosť, že tento posudok nijako nepreukazuje príčinnú súvislosť stavu žalobcu v čase vyšetrenia pre podanie posudku so zranením, ktoré mal spôsobiť žalovaný dňa 20.4.2014. Znalkyňa MUDr. Šebová jednoznačne konštatuje v časti IV. v závere v bode 1, že u poškodeného je t.č., teda toho času prítomná deviácia. Teda nemôže sa ani vyjadriť ku skutočnosti, či sa jedná o vrodenú alebo získanú deviáciu vonkajšieho nosa a nosovej priehradky. V lekárskej správe Fakultnej nemocnici s poliklinikou Skalica zo dňa 29.4.2014 sa po RTG vyšetrení nepotvrdil posun nosových kostí, naopak je konštatované dorzum stredom. Ďalej žalovaný poukazuje na konštatovanie MUDr. Pamulu v trestnom konaní, ktorý konštatoval zranenia, ich rozsah, vylúčil zmenu zdravotného stavu poškodeného. Vyšetrenie žalobcu pre potreby trestného stíhania bolo dňa 11.5.2014, teda 21 dní po spôsobení zranenia. V tom čase bola zlomenina zrastená. Z vykonaného dokazovania bolo dostatočne preukázané, že žalobca v konaní pred súdom prvej inštancie nijako nepreukázal existenciu príčinnej súvislosti so zranením zo dňa 20.4.2014 a charakterom MUDr. O. dňa 11.9.2015 zistených zdravotných poškodení žalobcu, ktoré údajne majú spôsobiť deformáciu nosa s funkčne významnou poruchou priechodnosti nosových dutín. Žalovaný nezodpovedá za škodu na zdraví žalobcu, ktorú utrpel v čase po 20.4.2014 bez príčinnej súvislosti, ktoré spôsobil žalobcovi dňa 20.4.2014.

6. K vyjadreniu žalovaného sa vyjadril žalobca prostredníctvom advokáta. Pridržiava sa podaného odvolania, MUDr. O. ako ošetrojúci lekár podala lekársku správu, pretože veľmi konkrétne sa vyjadrovala k zdravotnému stavu žalobcu pred útokom i po útoku. MUDr. Šebová sa v znaleckom posudku k príčinnej súvislosti nevyjadrovala, toto bolo preukázané v trestnom konaní.

7. K vyjadreniu žalobcu sa vyjadril žalovaný prostredníctvom advokáta. Zopakoval v podstate už tvrdenia z predchádzajúceho vyjadrenia. Škoda priznaná v trestnom konaní už bola uhradená.

8. Odvolací súd vo veci rozhodoval podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016, ktorým bol zrušený doterajší zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, pričom podľa ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

9. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 365 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f), h) Civilného sporového poriadku), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom (§ 379 Civilného sporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 Civilného sporového poriadku), súc pritom viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 Civilného sporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho

pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a webovej stránke odvolacieho súdu (§ 219 ods. 3 v spojení s § 378 ods. 1 Civilného sporového poriadku) a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keďže napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

10. Predmetom konania na súde prvej inštancie je nárok žalobcu voči žalovanému na náhradu škody na zdraví v sume 1.648 eur titulom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Vzhľadom na rozsah a dôvody odvolania žalobcu je predmetom odvolacieho konania posúdiť, či súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a či vec správne právne posúdil.

11. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom tvrdeného nároku, ktorý vo vyčerpávajúcom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, keď vec i správne právne posúdil, s poukazom na ustanovenie 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku odvolací súd odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov súdu prvej inštancie odchýliť, a preto nemôže dať za pravdu odvolateľovi.

12. Žalobca v odvolaní namietal, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil výsledky vykonaného dokazovania, v dôsledku čoho pochybil pri vyhodnotení skutkového stavu, konkrétne nehodnotil znalecký posudok MUDr. Durdíka, PhD. v súlade s ostatnými dôkazmi, a zároveň mal hodnotiť presvedčivosť posudku, jeho úplnosť vo vzťahu k posudzovaným skutočnostiam a zásadám logického myslenia.

13. V prvom rade odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že žalobca, ani žalovaný, v odvolacom konaní neuviedli žiadne nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré objektívne nemohli uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie a ktoré by spĺňali procesné podmienky uvedené v ustanovení § 366 Civilného sporového poriadku. Ak žalobca v odvolaní poukazuje na nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov, resp. pochybenie pri vyhodnotení skutkového stavu, je potrebné uviesť, že odvolací súd je podľa ustanovenia § 383 Civilného sporového poriadku viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní. V tomto prípade odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie vykonal všetky relevantné dôkazy navrhnuté stranami, tieto dôkazy vyhodnotil a z hodnotenia dôkazov ustálil skutkový stav, z ktorého pri rozhodovaní vychádzal.

14. Podľa § 191 Civilného sporového poriadku dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo (ods. 1). Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak (ods. 2).

15. Hodnotenie dôkazov v zmysle ustanovenia § 191 Civilného sporového poriadku je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané procesné dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a relevantnosti pre rozhodnutie. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je právnymi predpismi obmedzovaný v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Hodnotiacia úvaha súdu pritom ale nie je svojvoľná, súd musí vychádzať zo všetkého, čo vyšlo v konaní najavo. Tieto skutočnosti musí súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Prítom súd nie je viazaný žiadnym poradím významu a dôkaznej sily jednotlivých dôkazov.

16. Súd prvej inštancie si túto svoju povinnosť splnil, výsledky vykonaného dokazovania riadne vyhodnotil a na ich základe odôvodnil rozhodnutie, s ktorým sa odvolací súd stotožňuje tak, ako už bolo uvedené vyššie. Odvolací súd ďalej uvádza, že vnútorné presvedčenie súdu (ako výsledok hodnotenia dôkazov) by sa totiž malo vytvárať na základe starostlivého uváženia a zhodnotenia dôkazov jednotlivo, aj v ich komplexnosti tak, aby vychádzalo z pravidiel formálnej logiky. Kontrola výsledku hodnotenia dôkazov, ku ktorým dospel súd, sa uskutočňuje najmä prostredníctvom inštitútu odôvodnenia rozsudku upraveného v ustanovení § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého má súd uviesť, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného

útoču použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé a vyhovujúce najmä základnej požiadavke preskúmateľnosti. V posudzovanom prípade súd prvej inštancie v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie dokazovaním riadne zistil skutkový stav veci, aplikoval naň správny predpis a svoje rozhodnutie aj veľmi podrobne a presvedčivo odôvodnil. Okolnosti namietané žalobcom v odvolaní nemajú za následok úvahu odvolacieho súdu, ktorá by nebola zhodná s v napadnutom rozhodnutí prezentovanou úvahou súdu prvej inštancie.

17. Za skutkové zistenia, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, sa rozumie taký výsledok hodnotenia dôkazov súdom, ktorý nezodpovedá postupu vyplývajúceho z ustanovenia § 191 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytknúť súdu prvej inštancie v prípade, ak by zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplynuli, alebo inak nevyšli v konaní najavo, prípadne, že by si nepovšimol rozhodné skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli v konaní najavo, prípadne preto, že pri hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo vyšli najavo inak z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti alebo vierohodnosti je logický rozpor, alebo ak hodnotenie dôkazov odporuje hore uvedenému zákonnému ustanoveniu. Odvolacím dôvodom podľa ustanovenia § 365 ods. písm. f) Civilného sporového poriadku je možné teda napadnúť výsledok činnosti súdu pri hodnotení dôkazov, nesprávnosť ktorého možno usudzovať len zo spôsobu, ako k nemu súd dospel. Ak nie je možné súdu v tomto smere vytknúť žiadne pochybenie, nie je možné ani polemizovať s jeho skutkovými závermi.

18. V prejednávanej veci odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie vykonané dokazovanie vyhodnotil v zmysle zásad upravených v citovanom ustanovení § 191 Civilného sporového poriadku a vec aj správne právne posúdil. Odvolací súd sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie o neexistencii zodpovednosti žalovaného za vznik škody na zdraví žalobcu, keďže v konaní nebola preukázaná príčinná súvislosť terajšieho zdravotného stavu žalobcu so zranením zo dňa 20.4.2014. Odvolací súd je zhodne so súdom prvej inštancie názoru, že v danej veci bolo podstatnou skutkovou okolnosťou tvrdenie žalobcu o tom, že rozsudkom Okresného súdu Senica č.k. 2T/110/2014 zo dňa 6.11.2014 bol žalovaný uznaný vinným z prečinu ublíženia na zdraví v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva, poškodený - žalobca bol so zvyškom náhrady škody odkázaný na občianskoprávne konanie. Je opäť treba zhodne so súdom prvej inštancie konštatovať, že obrana žalovaného vyznela presvedčivo a v spojitosti s predloženými dôkazmi, precízne a vyčerpávajúco závery vysvetlil súd prvej inštancie v odseku 21. a 22. napadnutého rozsudku. Rovnako odvolaciemu súdu nezostáva nič iné len konštatovať, že žalobca neprodukoval relevantné dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia o existencii príčinnej súvislosti medzi uplatneným nárokom a zranením žalobcu, tvrdil, že príčinná súvislosť bola preukázaná v trestnom konaní. Odvolacia námietka žalobcu o nesprávnych skutkových zisteniach súdom prvej inštancie je tak nenáležitá.

19. Žiada sa dodať, že podľa ustálenej judikatúry dôkazné bremeno v prejednávanej veci v konaní o náhradu škody (teda, kde sa k zodpovednosti vyžaduje zavinenie) na preukázanie príčinnej súvislosti protiprávnosti a škody, je na poškodenom. Postup súdov pri zisťovaní príčinnej súvislosti sa vysvetľuje tak, že súd sa po zistení škody zameria na to, či medzi skutočnosťami, ktoré prichádzajú do úvahy ako príčiny vzniku škody a škode predchádzajú je protiprávny úkon, príp. určitým spôsobom kvalifikovaná škodná udalosť alebo také skutočnosti, s ktorými sa podľa zákona spája zodpovednosť. Úsudok o zistenej príčinnej súvislosti musí byť v súlade s poznatkami vyplývajúcimi zo spoločenských a prírodných vied, ako i s pravidlami logického myslenia. Spravidla sa na vzniku škody podieľa viacero príčin. Pre tieto prípady súdna prax stanovila, že príčinnú súvislosť ako vzťah príčiny a následku je potrebné v prípade pôsobenia viacerých príčin chápať ako reťazenie príčin a následkov nielen v postupnosti vecnej, ale i postupnosti časovej a ďalej ak viac skutočností spolu pôsobilo pri vzniku škody, je podstatné určiť, či pôvodná skutočnosť je tou skutočnosťou, bez ktorej by nedošlo ku škodlivému následku, alebo či k tejto skutočnosti pristúpila nová skutočnosť, ktorá, bez ohľadu na pôvodné skutočnosti, samostatne pôsobila ako príčina škody. Ústavný súd ČR poukazuje na stav, kedy preukázanie „stopercentnej“ objektívnej príčinnosti sa javí ako nereálny, nedosažiteľný a neudržateľný stav. V tomto prípade nebolo sporné, že žalovaný sa dopustil voči žalobcovi protiprávneho konania, ktorý bol predmetom trestného konania, v

ktorom bol žalovaný uznaný vinným z ublíženia na zdraví a žalobca vystupoval ako poškodený. Žalovaný od počiatku poukazoval, že nezodpovedá za uplatnenú škodu, ktorú utrpel žalobca bez príčinnej súvislosti so zranením, ktoré spôsobil žalovaný. Podľa lekárskeho posudku o bolestnom a sťaženi spoločenského uplatnenia žalobcu zo dňa 11.9.2015 vypracovaného MUDr. G. O. vyplýva hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia za liečenie od 20.4.2014 do 1.5.2014 podľa položky 265a diagnóza - deformácia nosa s funkčne významnou poruchou priechodnosti 100 bodov, bez zdôvodnenia. V konaní bolo preukázané, že podľa vyjadrenia MUDr. Mariána Pamulu, ktorý vypracoval v trestnom konaní odborné vyjadrenie, bola potvrdená opätovne zlomenina nosových kostí bez posunu kostných úlomkov, zranenie postihlo mäkké tkanivá hlavy a tváre, trvalé následky nepredpokladal a zároveň ohodnotil zranenia žalobcu na 35 bodov z toho 15 bodov pomliaždenie hlavy a 20 bodov zlomenina nosa. Tieto závery boli potvrdené aj súkromným znaleckým posudkom MUDr. Durdíka PhD. Rovnako bola významnou aj okolnosť, že v súvislosti s predmetným zranením spôsobeným žalovaným, žalobca navštívil odbornú ambulanciu 20.4.2014 (v deň zranenia), 29.4.2014 a následne až počas tohto konania 1.6.2017 a 6.7.2017. MUDr. Irina Šebová skonštatovala deviáciu vonkajšieho nosa a nosovej priehradky, pričom sa nemohla vyjadriť k príčinách ich vzniku.

20. Pokiaľ žalobca namietal nesprávnosť súkromného znaleckého posudku prof. MUDr. Štefana Durdíka PhD. MHA, je i tento odvolací argument nenáležitý. V súvislosti s uvedeným dôkazom odvolací súd v rovine vyhodnotenia znaleckého dokazovania poukazuje primerane a podporne na to, že podľa ustálenej súdnej praxe od iných dôkazných prostriedkov sa dôkaz znaleckým posudkom podaným ústne či písomne líši tým, že jeho hodnoteniu (podľa § 191 ods. 1 Civilného sporového poriadku) nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti, súd pritom hodnotí presvedčivosť posudku, čo do jeho úplnosti vo vzťahu k zadaniu, logické odôvodnenie znaleckého nálezu a jeho súlad s ostatnými prevedenými dôkazmi. Ide o špecifický a významný dôkaz, ktorý súd použije pri rozhodovacej činnosti založenej na riešení odbornej otázky. Znalec musí vychádzať z odborných znaleckých záverov a nielen zo skutočností, ktoré príslušná osoba alebo osoby vnímajú svojimi zmyslami. Znalec v prejednávanej veci musel vychádzať z odbornej verifikácie relevantných skutkových okolností, lebo v danom prípade bolo potrebné zistiť rozsah a závažnosť ujmy na zdraví poškodeného, ku ktorému došlo v dôsledku incidentu dňa 20.4.2014. Po preskúmaní súkromného znaleckého posudku odvolací súd konštatuje, že znalec so zreteľom na svoje odborné znalosti a skúsenosti a zistené doplňujúce informácie (odborná literatúra, poznatky z praxe v danom odbore), prehľadným a logickým zdôvodnením vyložil svoje odborné závery a podklady, z ktorých pri zodpovedaní každej dielčej odbornej otázky postupoval. Pokiaľ žalobca v odvolaní namietal, že závery znalca nie sú založené na objektívnych odborných znalostiach, ktoré žalobca bližšie nešpecifikoval, odvolaciemu súdu nezostáva nič iné len konštatovať, že súkromný znalecký posudok predložený žalovaným bol vypracovaný v súlade s platnou úpravou, znalec zdôvodnil svoje závery, zohľadnil všetky rozhodujúce skutočnosti. Ak závery znaleckého dokazovania, ktoré je potrebné vnímať komplexne, nekopírovali požiadavku žalobcu na vyhovie žaloby, nemožno ich z tohto dôvodu vyhodnotiť ako nesprávne alebo nedostatočné. Navyše žalobcovi sa nepodarilo závery znaleckého posudku spochybniť ani predloženým odborným stanoviskom MUDr. Šebovej. Vzhľadom k uvedenému mal odvolací súd za to, že nebolo možné vyhodnotiť odvoláciu argumentáciu žalobcu vo vzťahu k pochybeniu súdu prvej inštancie pri hodnotení znaleckého posudku za dostatočnú, a to i vzhľadom na závery celého dokazovania. Správne postupoval súd prvej inštancie, ak v súdenom spore považoval za esenciálny dôkazný prostriedok súkromný znalecký posudok predložený žalovaným.

21. Žalobca nesúhlasil ani s názorom súdu prvej inštancie, že znalecký posudok č. 1/2018 MUDr. Šebovej, CSc. neobsahuje náležitosti podľa § 209 Civilného sporového poriadku, pretože podľa žalobcu znalecký posudok spĺňa všetky zákonné náležitosti.

22. Podľa názoru odvolacieho súdu správny bol záver súdu prvej inštancie, že žalobcom predložený súkromný znalecký posudok MUDr. Šebovej neobsahuje osobitnú náležitosť súkromného znaleckého posudku ktorou je doložka o tom, že znalec si je vedomý následkov vedome nepravdivého posudku, teda nešlo o súkromný znalecký posudok. V tejto súvislosti sa vyjadril nepresne súd prvej inštancie, že odborné vyjadrenie MUDr. Šebovej má nižšiu právnu silu. Odvolací súd je názoru, že odborné vyjadrenie nemá nižšiu právnu silu. Žiaden dôkaz totiž nemá predpísanú zákonnú silu (čl. 15 ods. 2 základných princípov Civilného sporového poriadku) a súd ich hodnotí podľa svojej úvahy. Uvedená nesprávnosť však nemala vplyv na celkové vyhodnotenie vykonaného dokazovania ani na právne závery vyplývajúce z napadnutého rozsudku.

23. Žalobca teda v podanom odvolaní namietal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku). V súvislosti s uvedenou námietkou treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Treba uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci (omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav) je síce relevantným odvolacím dôvodom, ale v danom prípade táto námietka nie je opodstatnená, pretože súd prvej inštancie jasne a dostatočne vysvetlil právne dôvody, pre ktoré žalobu zamietol. Pokiaľ žalobca zotrváva na právnych názoroch, ktoré sú odlišné (iné) od právneho posúdenia veci konajúcim súdom, polemika o nesprávnosti súdom prvej inštancie vyslovených právnych záverov pre nezohľadnenie právnej argumentácie strany sporu, sama o sebe nie je presvedčivým argumentom pre tvrdenie o nesprávnosti rozsudku súdu prvej inštancie.

24. Súd prvej inštancie pri skúmaní príčinnej súvislosti medzi porušením povinností škodcom (žalovaným) a škodou z hľadiska posudzovania zodpovednosti žalovaného podľa Občianskeho zákonníka dospel k záveru, že príčinná súvislosť nie je daná. Zároveň vychádzal z toho, že o vzťah príčinnej súvislosti ide vtedy, ak škoda vznikla následkom protiprávneho konania škodcu, teda ak je jeho konanie a škoda vo vzájomnom pomere príčiny a následku, a teda ak je doložené, že nebyť protiprávneho úkonu, ku škode by nedošlo. Ak príčinou vzniku škody bola iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastane, príčinou vzniku škody môže byť len tá okolnosť, bez existencie ktorej by škodový následok nevznikol. Dôkazné bremeno na preukázanie príčinnej súvislosti zaťažuje poškodeného, tzn. žalobcu. Odvolací súd so záverom súdu prvej inštancie súhlasí.

25. O vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) ide totiž vtedy, ak je medzi protiprávnym konaním škodcu a vznikom škody vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nevznikne. Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti je treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala a je rozhodujúca iba vecná súvislosť príčiny a následku. V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu.

26. Súd prvej inštancie postupoval podľa vyššie uvedeného a svoje závery plynúce z vykonaného dokazovania riadne podľa zákonom vyžadovaných kritérií v rozsudku podrobne uviedol, vysvetlil ako dospel k záveru o zamietnutí žaloby. Rozsudok je riadne odôvodnený, preskúmateľný. Žalobca teda v konaní nepreukázal existenciu príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti žalovaného a vznikom škody na jeho zdraví. Keďže podmienky vzniku zodpovednosti za škodu podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka sú stanovené kumulatívne a v prípade nesplnenia čo i len jednej z nich nie je daná táto zodpovednosť, odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené, lebo smeruje proti rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý spočíva na správnom právnom závere, že v danej veci nie sú splnené podmienky pre zodpovednosť žalovaného za škodu v zmysle § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

27. V danom prípade je potrebné na základe skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie vychádzať z toho, že bezprostrednou príčinou poškodenia zdravia žalobcu, za ktoré si uplatňoval sťaženie spoločenského uplatnenia, nezodpovedá žalovaný. Z hľadiska aplikácie ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka vzhľadom na absenciu príčinnej súvislosti medzi protiprávnosťou a škodou, nemožno podľa odvolacieho súdu vytykať súdu prvej inštancie ohľadne jeho právneho názoru nesprávnosť.

28. Ďalšie odvolacie argumenty žalobcu odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu odvolaciu argumentáciu nespôsobilú privodiť úspech odvolaniu, preto odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

29. S poukazom na uvedené, pokiaľ súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom žalobu v celom rozsahu zamietol, rozhodol vo výroku vecne správne a preto odvolací súd podľa ustanovenia § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej, vrátane vecne správneho závislého výroku o nároku na náhradu trov konania (osobitne odvolaním nenapadnutého), potvrdil.

30. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovení § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku, pričom v odvolacom konaní úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu voči žalobcovi. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie osobitným uznesením po právoplatnom skončení veci.

31. Senát krajského súdu prijal rozhodnutie pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).